

Bokrétások Lapja

TÁRSADALMI FOLYÓIRAT SZERKESZTI: PAULINI BÉLA

A kassai népművészeti bemutatókhoz: részletes műsor, faluk ismertetése

A jubileumi esztendőre ez szóm és mondásom

a magyar jellegű művészetek divatja és —
a „magyar árpád hagyományaidat” kérdésében

Irta: Paulini Béla

I. A Gyöngyösbokréta és — kora

Valóban, bátran vehetjük szószerint, amit a cím mond. A Gyöngyösbokréta megkötődött és — korszakot teremtett.

„Nagy idő”, de talán mégis vissza tudunk emlékezni — kilenc és fél esztendőnyit. S ha igen, akkor meg kell állapítanunk, hogy eme kilenc és fél esztendővel ezelőtt a magyar jellegű népművészetek „divatjáról”, a „Magyar árpád hagyományaidat” kultuszról stb. — nem esett túl sok szó. Mindehhez igenis az 1931-ben jelentkező Gyöngyösbokréta, majd az ebből kiterebélyesült magyar bokréta-mozgalom — csinált igazán kedvet. *Vagy mi?*

Jó, a gondolat, hogy a művészeteket illetőleg okos lesz fokozottabb mértékben a „fundamentum” felé fordulni, talán a — „levegőben” volt. Az értelmiség egy része — bár nem túl nagy rész — már lelki szükségét érezte annak, hogy általában komolyabban kezdjen „összeismerkedni”, barátkozni, másokat is megbarátkoztatni — a néppel. Míg maga a népművészet a színeknek, formáknak, hangulatnak csakugyan olyan kincsesházát kínálta, hogy végre fel kellett „fedezni”. Annál is inkább, mert az értelmiség művésze meg — mivel jórészt kozmopolitává lett — itt-ott kezdett már — szín, forma, képzelőerő dolgában egyaránt — elernyedni. Az al-miérteket már nem sorolom fel.

A Gyöngyösbokrétának s az abból kiterebélyesedett bokréta-mozgalomnak — vagy kevésbé szimbólikus címen népművészeti mozgalomnak — jönnie kellett. Természetesen azért egypár tehetséges emberre szükség volt, hogy a mozgalom végre ki is „törjön” s azért könnyen megtörténhetett volna, hogy a csodaforrás feltárói pontosan a fordítottját érik el annak, ami a céljuk volt: ha — megint csak — kevésbé tehetségesek. Akadtak már ilyen meglepetések is. Annál is inkább akadhattak volna most is, mert a terület, amin a csodát fel kellett töretni, hihetetlenül kényes. A Gyöngyösbokréta indulhatott volna ugyanezekkel az adottságokkal rosszul is, s akkor talán nem lett volna második évi Gyöngyösbokréta, még kevésbé bokréta-mozgalom, annak ellenére, hogy a kultusz közszükséglet (?) volt.

A Gyöngyösbokréta — amelynek résztvevőit 1939-ben kilencedszer látta vendégül a Székesfőváros, jött — lépést nem hibázva —, látták és győzött.

Győzött, hiszen a közfigyelmet egy csapásra terelte rá az ősi népművészetre, amelynek egyes ágazatai különben már

nem is volnának életben, ha nem jön — „utolsó percben” — a Gyöngyösbokréta. Például a rendkívüli művészeti értéket jelentő tánc-, „ágazat” már sehol sem volna. Ha a bokrétás kiállítások „kényszere” alatt meg nem tanítatjuk az öregekkel a fiatalokat országszerte az ősi táncokra, ne is vitázunk: hat sem mentődött volna át még napjainkba sem. Egyszerűen azért, mert az öregek — akik ezeket a táncokat még tudták — időközben nagyrészt — meghaltak.



Kassa vendégei közül

Kúnszentmiklósiak.

És igenis nagyon nagy győzelemnek kell tekinteni, hogy a nagyváros népe a bokrétások útján fedezte fel — a falu népét. Ezen át szerette meg és itt locsoghatnak az összes locsogók — hogy például a bokrétás kiállítások a „falusiakat kizökkentik“ a maguk köréből —, a tény ez, s magam legfeljebb csak azon csodálkozom, hogy egyes óvatosak — népféltők — nem akarnak törvényt, hogy a „paraszt“ még ne üljön vonatra. Így tudta meg a város népe nemcsak azt, hogy milyen a népművészet — nem könyvben, vitrinben, hanem az élő valóságban —, de azt is, hogy rettentő bűn volt és ostobaság, amikor azt a kitétel, hogy paraszt, szívesen használta mindenre, ami együgyű, faragatlan. Hiszen amit ezek láttatnak, az merő frissesség a szellemben és a megjelenésük, viselkedésük szinte előkelő. Igenis, pontosan a magyar népművészeti mozgalom jelentkezése után ismerte meg a nagyváros népe — „úrnak“ a parasztot. Felismerte végre annak, ami, felfedezték a falu népét. Csakugyan, mintha olykor azt érezném, hogy a falukutatók városi születésű része csak akkor indult neki a falunak, amikor meglátta a Városi Színházban a bokrétásokat, ha olykor utóbb — egyik-másik azt is „észrevete“, hogy amit a Városiban látott, az nem a falu mai élete. Bár — változatlan lelke...

Győzött a Gyöngyösbokrétából kiterelődött bokrétamozgalom, mert elérte azt is, amit a Magyar Bokréta Szövetség megalakulása idején alapszabályai számára így fogalmazott meg: „*bár a szövetségnek ez nem kimondottan célja, munkája bizonyára olyan irányba tereli a nem népi művészeket is, hogy gyökereiket fokozott mértékben bízzák a magyar föld gondjaira.*“ Az értelmiség művészetének csakugyan kevés ága volt, amely a múltban fokozottabb mértékben kapaszkodott az ősi földre. Egnéhány író, muzsikus már ösztökelte erre művészetét, így tett ugyan, de volt-e például komolyabb magyar jellegű balett? Ma már van jó és kevésbé jó, de már van. S a magyaros ruhamozgalmat — aminek egy része szintén jó — mi ösztönözte életre? S a magyar „előszoba-mozgalmat“?: bár én szívesebben látnék már magyar szobákat, ha nem is tulikék bútorral. (Viszont miért nincsenek még egész nyaralótelepek — jó magyar jellegű villákkal?) De az értelmiség művészetének minden ágazatában van némi mozgás a magyar jelleg irányában, itt-ott nagyobb tévesztésekkel, de van. „Nem volt kifejezet-

ten célunk“, de döntően sokat segítettünk azon, hogy ez a mozgás legyen.

Szerencsés ráadás, hogy a mozgalom „divatba“ hozta: a művészi értelmű népipari tárgyakat pedig vásárolni — kell, ezeknek soha olyan kelendőségük nem volt, mint most van, gazdasági öröm is. És részben erkölcsi, részben szabályos anyagi „haszonnal“ jár, hogy az idegeneket a magyar népművészet szinte mindennél jobban érdekli, volt is idő, amikor a Gyöngyösbokréta közönségének 60 százaléka külföldi volt, a magyarok szinte már át kellett, hogy engedjék helyeiket a vendégeknek. (Az idegenek ámultak, bámultak, tomboltak, de igenis a népművészeti csodák zuhatagának bámulásán túl megint csak megtanulták becsülni a lélemben, testben egyaránt remekbe szabott magyar népet is és bizonyára elvitték haza — igen sok országba — élményeik hírét. Viszont, hogy otthon „propagandát csinálhassanak“ a magyarságnak, még ők költöttek itt — laktak, étkeztek, vásároltak — bizonyos, hogy számtalan milliót „étkeztetett“ már el a gyöngyösbokréta az országban, szerencsés és jóformájú „gazdasági“ értelmű — ráadás).

Nem hiszem, hogy volt már művészeti mozgalom, amiből a nemzetnek annyi erkölcsi, sőt szerencsés ráadásként anyagi haszna is származott volna, mint a bokréta-mozgalomból. Új élet támadt itt, helyes, „ősi formákból“, valóban a Gyöngyösbokréta és kora cím használata nagyon is indokolt volt.

És mondhatnánk mindezt nagyon kérkedve, hejehujázva. De — nem mondjuk így. Egyrészt mert már elég pótapostol veri a mellét helyettünk, másrészt, mert — nem is igaz, hogy minden fenéig gyöngy, vagy másként, mert: van a gyöngynek másik oldala is.

Van. Sőt szükséges már a — többi oldalt is elkezdni „taglalni“, annál is inkább, hogy leszögezzük, ezek nem mindig eszünk szerint valók.

E tanulmány néhány további fejezetének címe:

Tehát mért — végrendelkezem.

Népművészet — nem néppel.

A művészi értelmű népiparról.

Egy sárga könyvhöz.

Vigyázzunk — lazarionizmus!

Magyaros, magyar ruha. Stb.

A kassai Művészeti Hetek

November 11-én lesz egyesített évfordulója annak a történelmi napnak, amikor Horthy Miklós kormányzó a magyar seregek élén bevonult a visszacsatolt Kassára, Rákóczi fejedelem egykori kedves székvárosába. Az évforduló nagy ünnepe az ősi városnak, de nagyon nagy ünnepe az egész nemzetnek.

A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter megbízásából az Országos Művészeti Tanács november 11-ike körül egy teljes hónapot avat ünnepivé azzal, hogy Kassán Művészeti Heteket rendez. A Művészeti Tanács gondossága pedig valóban kiterjed a magyar művészet minden ágára, az ünnepi hetek alatt valósul meg Kassán az V. Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás, lesz Irodalmi és zenei est, két

nagyszabású hangverseny, díszelőadás a kassai színházban és lesz — népművészeti előadás, meg kiállítás.

Illetékesek a népművészeti előadás, valamint kiállítás lebonyolításával az Országos Magyar Bokréta Szövetséget bízták meg.

Magát a bevonulás napját, november 11-ét a város különösen fényes ünnepekkel üli meg. Hálaadó istentisztelettel kezdődik a nap, majd délelőtt 10 órakor megkezdődnek a katonai ünnepek, illetékesek átadják az új zászlókat, díszkürtöket, majd 12 órakor polgári jellegű ünnepség keretében felavatják a kassai országzászlót. Délben a város megvendégeli a város — szegényeit.

Külön öröm, hogy a bokrétások előadásai a bevonulás napjára — valamint a rá következő napra nov. 11. és 12-re — esnek, de ugyanakkor nyílik meg a kiállításunk is. És nagy büszkeség, hogy a bokrétások — tizenegy helység küldöttei

— jelen lehetnek azon az ünnepségen is, amikor a történelmi évfordulón országzászlót szentel az ősi, nemes város.

A költők mondják...

*Tompa Mihály a hazáról:
Álljon e fa...
S bár a vész felette zúgjon,
Terhes felhő tornyosuljon,
Ontva lángját mennydörögve,
Álljon, álljon mindörökre
Terebélyes nagy fa!*

*Bajza József a nemzethez:
Járj egyesült erővel,
Tégy egy szent fogadást:
Hazád Istenén kívül,
Nem fogsz imádni mást!*

*Arany János:
Olyan marsra lábam se billentem,
Hogy azt bántsam, ki nem bántott
engem:
De a jogaimért ha egy iznyi,
Talpon állok, kész vagyok megívni!*

Az Országos Magyar Bokréta Szövetség NÉPMŰVÉSZETI ELŐADÁSAI.

KASSÁN, A NEMZETI SZINHÁZBAN

1939 november hó 11-én este 8. és 12-én délután 3 órakor.

1. Himnusz.

Éneklük az összes bokrétások.

2. Pusztafalu.

Virágtánc, csapásolás.

Abauj-Tornamegyei falu, a csonka országnak egészen az északkeleti határán, itt az új határ jóformán azonos maradt a régivel. Egyike a legérdekesebb néprajzi szigeteknek, igen erős ütemű táncokkal. A fejkendő, kézbe való kendő egyformán himzett, de főként csak piros meg kék pamuttal.

3. Nagykálló.

Kendernyomás, kállai kettős.

Szabolcs megyében és valószínűleg IV. Béla intézkedésére épült. Sok jó népi játék van még meg. A kállai kettős páros tánc, dalos, egyedüli abban, hogy a szöveg, meg a tánc teljes történetet jelez. A férfi viseletben feltűnik a felhajtott szélű „hajdu”-kalap, meg a nagyon rövid gatyta.

4. Férficsoport.

Ökörítő: kampóstánc, Karád: kanásztánc, Kunszentmiklós: legényes.

Ökörítóról — Szatmárökorító — alább lesz bővebben szó. A kampóstánc juhászok tánca. — Karád igen régi, kb. 800 esztendő somogy megyei község. Az itt bemutatott tánc a kanásztánc egyik legjobb változata. — Kunszentmiklós pest megyei község. Szélmalom még most is jár a község szélén. Nagyon szépek itt a férfitanácsok, melyek közül az egyik legszebbet mutatjuk be.

5. Mezőkövesd.

Gyertyástánc, kukkó.

Borsodmegyében, a matyóság „fővárosa”. Igen nagy község, kb. húsz ezer lakossal. Itt az öltözék csupa himzés, a férfiak inge, köténye is. A bemutatott kép, — lakodalmi részlet.

6. Szatmárökorító.

Népi játékok, szatmári csárdás.

Szatmár-Ugocsa egyelőre egyesített megyék csengeri járásában. Valaha lóp volt az egész vidék. Ósi női viselete egyszerűnek nevezhető, de érdekes: házivászon, amit itt-ott megfestettek, igen, az „egyszál pöndöt” itt szőszert lehet venni, tizenkét vasalt alsószoknyáról itt nincs szó.

Fizessen elő a
BOKRÉTÁSOK LAPJÁRA!

Ára egy évre 2 pengő.

II. RÉSZ.

7. A bokrétás táncokról

Paulini Béla, az O. M. Bokréta Sz. elnökének előadása.

8. Mikóháza.

Betlehemes játék, rezgős-csárdás.

Mikóháza Zemplénben, Sátoralju helytől 10 km távolságra fekszik. Magás hegyek közé ékelte falu. Egyébként földműves lakosságát a jó hanganyag és fejlett zenei érzék jellemzi. A Betlehemes játékot Krisztus megszületésének emlékezetére játsszák.

9. Tard.

Viszik a lakodalmi kendőt, átvetés.

A matyóvidék egyik községe. Itt is van himzés, csak kevesebb, mint Mezőkövesden. A bemutatott lakodalmi jelenet: ahogy az új menyecskének ajándékozandó kendőket viszik hosszú pálcákra aggatva. Minél több a kendő, bizonyára annál „rangosabb” a lakodalom.

10. Homokmégy.

Férc tánc, tánc-párnával.

Pest megyei község. Öltözékük legtöbb darabja kézzel himzett: csupa virág. A házakban gyönyörű festésű falakat találhatunk, melyeket minden előrajzolt minta nélkül az aszszonyok festenek. A párnatáncban néha két tucatnyi is részt vesznek, attól függ, hány a párna. Lakodalomban viszik táncolva az aszszonyok a párnákat.

11. Mislóka.

Szlovák népszokások.

Abauj-Torna vármegyében, a kassai járásban nagyon szép vidéken fekszik. Ezerhétszáz lakosa van. Festői viselete, szép szőttesei tűnek fel.

12. Derecske.

Férfikar, verbung.

Biharmegyei község. A Kálló-pataokban, ami a közelben folyik, gyöngyagylót halásztak egykor. Táncuk a verbung: egykor katonák jártak a piactereken, a vitézi élet szép beállításával csábítva a legényeket katonának. A sarkantyúpengetéses tánc nagyon hatásos módszer volt.

Az Országos Magyar Bokréta Szövetség NÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA.

KASSÁN, AZ IPAROSTANONCISKOLÁBAN

1939. évi november hó 11–18-ig.

Nyitva mindennap d. e. 9–1-ig és d. u. 2–5-ig.

NÉPMŰVÉSZETI REMEKELK — szőttek — himzések — csipkék — fafaragások — szarumunkák — cserépfélék — az ország minden vidékéről.

Figyelem.

Szavatoltan eredeti magyar népipar.

Az Országos Magyar Bokréta Szövetség célja — mint ismeretes — a magyar népművészet minden ágának — népi dalnak, népi

táncnak, népviseletnek, művészi értékű népiparnak stb. országosan és összefoglalóan való ápolása és óvása.

A szövetséghez hozzátartoznak a népművészeti értelemben legértékesebb helységek, aki tehát biztos akar lenni abban, hogy eredeti népipari tárgyat kap, az vásároljon a szövetség útján: a szövetség itt látható pecsétjével hitelesíti azokat a tárgyakat, amiket forgalomba hoz. De értékjelző is e pecsét: ezek kizárólag népművészeti értelemben tökéletes tárgyakra kerülnek rá.



EREDETI-MAGYAR-NÉPMŰVÉSZET

ECHTE-UNGARISCHE-VOLKSKUNST
ORIGINAL-HUNGARIAN-FOLK-ART
ART-POPULAIRE-HONGROIS-ORIG.
ARTE-POPOLARE-UNGHERESE-ORIG.

Szavatolja a
Garantiert durch
Garantied through
La garantie par
Garantita da

MAGYAR BOKRÉTA SZÖVETSÉG
BUDAPEST, Szentkirály-utca 49.

BOKRÉTÁS HIREK

Bokrétás lett a perenyei — bíró.

Perenyéről írják:

Nagy öröm, hogy bíróválasztás volt a faluban a főbíró a három jelölt között — két bokrétást jelölt. Babócsy Gyula bokrétás lett a bíró. Legalább legközelebb a Gyöngyösbokrétában is „igazi” bírónk lesz. Iker József bokrétást pedig képviselőtestületi tagnak választották meg. De közöljük azt is, hogy a katona bokrétások közül Imre János szakaszvezető, Babócsi József őrvezető, Szalai István tizedes és Kovács István — aki most szerelt le — szintén tizedes lett. Minden bokrétás „sarzsi”.

„Abrándjaim Magyarországról”.

Érdekes előadást tartott a minap egy német író, Pieter Vervoort a magyar rádióban „Emlékeim és ábrándjaim Magyarországról” címmel. Vervoort, egy hónapig az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal vendégeként tartózkodott itt. Költői szavakkal magasztalta a magyar föld gazdag kultúráját, a magyar nép lovagiasságát és — a népművészetet.

— Sehol nem éreztem — úgymond — a nép fogalmát olyan mély és szent értelemben, mint ezen a földön, ahol az ország népe egyetlen hatalmas családként jelenik meg az idegen szemében.

Elragadtatással emlékezett meg a Szent István-napi Szent Jobb körmenetről, meg az egész Szent István-hétről, amely eseményeivel, ünnepségeivel, Gyöngyösbokrétájával valóban az ország szíve-színe volt.

Pieter Vervoort rádióelőadása után a magyar közönség érdeklődéssel tekint Magyarországról megjelenő könyve elé, amit pedig a közeljövőben ír meg.

A nagybaracskai bokrétás takácsok.

Valaha ugyancsak híresek voltak a nagybaracskai takácsok. Aztán lassan kipusztultak, már csak egy él, de mivel nagyon öreg, már az se igen dolgozik. Most két nagybaracskai bokrétás fiatal ember elhatározta, hogy a télen megtanulja a szövés szép mesteriségét és háziipar szerűen, télvíz idején újra szövi az egykor való szép helyi szőtteket. A fiatalembereket szeretettel köszöntjük, remélhetőleg megtalálják majd „számításukat” is a — munkájuk gyümölcsét — pengőcskékben.

„Magyarosan, divatosan.”

Ilyen címen könyv jelent meg, amely a képek hosszú során át mutatja be, miként is gondolja Vadonné Perényi Irén iparművész megoldani azt a kérdést, hogy az értelmiség asszonyai, leányai az egyébként a mai divatnak megfelelő öltözékeknek magyaros jelleget is adjanak. A tervek részben kétségtelenül a Gyöngyösbokrétából ismert népviseletek jellemző részleteit veszik alapul, de helyesen

az iparművész nem azt ajánlja rajzaiban, hogy no most már — ha egyszer a népművészet divat — minden városi ember is „ösi gatyára, rokokyára, cseperke kalapra, fityulára” kapjon, csak invenciót keres és talál is. A könyvhöz Keresztes Fischer Ferencné, a Háziipari Központ elnöknője írt bevezetőt. És cikket írt Paulini Béla ezzel a címmel: „Csak ne pesti parasztokat”. Amely címben különben benne van a cikk tartalma is. Megismételjük, a könyv nem ellentétes ezzel az elvvel és ajánljuk az értelmiség asszonyai, leányai figyelmébe. A könyvet Vadon József szerkesztette.

Bokrétás lakodalmak.

Maconkáról jelentik, hogy Kecskés Anna és Orosz István bokrétások október 23-án esküsznek egymásnak örök hűséget.

Érsekcsanádról írják, hogy Tóth Zsófia és Csösz Lajos október hó 25-én tartják esküvőjüket. Mind a ketten bokrétások.

A román „Universul” a — bokrétás munkáról

Valaki felhívta figyelmünket az „Universul” című román lap egyik számára, amelyben a lap hatalmas tanulmány keretében emlegeti a magyar Gyöngyösbokrétát és több hasábon ír arról, mit jelent Magyarországnak, hogy itt a népi táncoknak kultusza támadt. A tanulmány a bevezetésben visszaemlékezik azokra az időkre, amikor egy nemzetközi viszonylatú népművészeti ünnepen — azóta több is volt, ez Londonban volt — többek közt a magyarok, meg a románok is bemutatták a maguk népi táncait. Aztán többek közt ilyesfélét írt.

„Mi románok a londoni eredmények után békésen élveztük a londoni babérokát, ahelyett, hogy tovább folytattuk volna a megkezdett munkát. Azok között a népek között, amelyek felismerték a népi táncok kultuszának jelentőségét, hogy azt a propaganda szolgálatába is állítsák, nem mi voltunk, hanem a magyarok. Mindenki előtt ismeretes, hogy szomszédaink mennyi mindent megragadnak, hogy a nemzeti propaganda szolgálatába állítsák. A londoni ünnepségek — után a magyarok fokozottabban láttak csoportok szervezéséhez — így támadt a Gyöngyösbokréta — olyan céllal, hogy a néppel megszerettségük a népi táncokat, de egyúttal szolgálják a magyar propagandát is. (Mielőtt tovább mennénk, csak éppen megjegyezzük: az „utánban annyi a tévedés, hogy a magyar bokréta-mozgalom az emlegetett nemzetközi ünnepség — „előtt” öt esztendővel indult meg. De ez részlet. A szerk.) Budapest és más nagyobb városokban rendeztek aztán ünnepségeket, amelyekre mint valamely szenzációs eseményre külföldieket is meghívtak s az ünnepségeket a rádióban is ismertették.

Miután befejezték a műsort, mikrofon elé hívták a külföldieket, hogy a vendégek a mikrofon előtt beszámoljanak a látottakról. Az idegenek természetesen a legnagyobb elragadtatás hangján szóltak arról a magyar különlegességről, a magyaroknak volt gondjuk rá, hogy az elismerést így terjesszék. (Ez nagyon igaz:

egy, a Gyöngyösbokréta alkalmával adott helyszíni közvetítés kapcsán tíz nemzet nyelvén szóltak nézők — csakugyan elragadtatva — honfitársaikhoz. A szerk.)

Szomszédaink azonban a táncokat meg is filmesítették és ezzel megint a propagandát szolgálták.

De mit csináltunk a londoni eredmények után mi ezen a téren, kérde a lap cikkírója. — Nos, milyen tanulságot kellett volna levonnunk? Fel kellett volna hívunk a közönség és a szakemberek figyelmét a román táncokra. Meg kellett volna azokat becsültetni népünkkel. És valamilyen társaságot alakítani erre a célra. (Országos Román Bokréta Szövetséget? A szerk.) Az rendezzen népviselet és népi táncbemutatókat és azokra a külföldieket is meg kell hívni.

A cikkíró végül felveti a kérdést, hogy kik „felelősek” ezekért a mulasztásokért? Sürgős intézkedést kér, „mivel nemzeti szempontból óriási veszteség, ha nem karolják fel a festői népviseletet és a népi táncokat. S így fejezi be a cikket: Avagy a budapesti ünnepségekre várunk meghívást? A magyarok jobban tudják mint mi, milyen erős fegyver a nemzeti propaganda szolgálatában a népi tánc is. Használjuk fel mi is ezt a fegyvert. Még mindig nem késő”.

*

Igaz, ez a cikk — amit kivonatban adtunk — talán egy esztendeje jelent meg: csak véletlenül került most is kezünkbe. De közlését talán még mindig időszerűvé teszi, hogy Paulini Béla, a Magyar Bokréta Szövetség elnöke a kassai előadáson a magyar népi táncokról tart előadást.

Felelős szerkesztő és kiadó:

PAULINI BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 49. szám.

Telefon 140—544.